

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4CoCsp/3/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3619201044
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Anderlová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3619201044.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivety Anderlovej a sudcov JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. M. S. v spore žalobcu A., a.s., so sídlom N., N. XX, L.: XX XXX XXX, proti žalovaným 1/ S. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom N., M. G. XXX/XX, 2/ S. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom N., M. G. XXX/XX, o zaplatenie 7.911,22 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Partizánske zo dňa 29. novembra 2019, č.k. 3Csp/61/2019-61 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej výrokovej zamietajúcej časti II. a vo výrokovej časti III. o náhrade trov konania **p o t v r d z u j e.**

Žalovaným 1/, 2/ náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a.**

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovaným 1/, 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 7.911,22 eur s 5%-ným úrokom z omeškania ročne zo sumy 7.587,97eur od 01.07.2019 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom II. žalobu vo zvyšku zamietol. Výrokom III. priznal žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 22.07.2019 domáhal proti žalovaným zaplatenia 7.911,22 eur, s úrokom 4,99% ročne zo sumy 7.262,74 eur od 01.07.2019 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 7.587,97 eur od 01.07.2019 do zaplatenia a náhrady trov konania. Z vykonaného dokazovania súd zistil, že žalobca v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti (banka) a žalovaní, ktorí nekonali v rámci predmetu obchodnej alebo podnikateľskej činnosti uzavreli dňa 15.11.2014 Zmluvu o úvere č. XXXXXXXX X XX, na základe ktorej sa žalobca zaviazal poskytnúť žalovaným úver vo výške 10.000 eur, ktorý sa po dodržaní všetkých zmluvných podmienok ako aj Všeobecných podmienok zúčtuje bez osobitnej dohody s nasporenou sumou na účte stavebného sporenia, čím sa medziúver zmenil na stavebný úver vo výške cca 5.552,45 eur. Dlžníci (žalovaní) sa zaviazali splatiť úver pravidelnými mesačným splátkami jednou sumou vo výške 106,56 eur. Do pridelenia cieľovej sumy predstavujú sumu vo výške 64,97 eur vklady na účet sporenia a úroky z medziúveru vo výške 41,59 eur, pričom sa uspokojia v poradí: úroky z medziúveru, poplatok za poistenie a vklady. V zmluve bola v bode 10.1 dohodnutá možnosť veriteľa (žalobcu) vyhlásiť mimoriadnu splatnosť celého zostatku úveru. V zmluve v bode 10.17.3 bolo dohodnuté právo veriteľa požadovať zmluvný úrok až do zaplatenia celej pohľadávky. Žalovaní sa do omeškania dostali splátkou splatnou dňa 15.06.2018. Výzvou zo dňa 03.12.2018 boli žalovaní žalobcom upozornení na možnosť žalobcu vyhlásiť mimoriadnu splatnosť zostatku úveru v prípade, ak neuhradia zameškané splátky do 20.12.2018. Výzva bola žalovaným doručená dňa 06.12.2018. Oznámením o vyhlásení mimoriadnej splatnosti zo dňa 22.01.2019 oznámil žalobca žalovaným, že pristúpil k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru k 22.01.2019. Oznámenie bolo žalovaným doručené dňa 25.01.2019. Právne vec súd posúdil podľa § 497 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 9, § § 565, § 517 ods. 2 Občianskeho

zákonníka, § 262 ods. 1, § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Súd po skončení dokazovania dospel k záveru, že žaloba je čiastočne dôvodná. Z vykonaného dokazovania mal súd za nesporne preukázané, že medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným 1/ ako dlžníkom a žalovanou 2/ ako spoludlžníkom bola dňa 15.11.2014 uzatvorená Zmluva o spotrebiteľskom úvere, predmetom ktorej bolo poskytnutie medziúveru vo výške 10.000 eur, pričom po dodržaní všetkých zmluvných podmienok sa medziúver zúčtuje bez osobitnej dohody s nasporenou sumou na účte stavebného sporenia, čím sa medziúver zmení na stavebný úver vo výške cca 5.532,45 eur. Z predložených dôkazov nebolo sporné, že žalobca so žalovanými predmetnú zmluvu uzatvorili, žalovaní úver čerpali a došlo k vyhláseniu okamžitej splatnosti, čo vyplýva z predložených dôkazov zo strany žalobcu, ktoré súd považoval za nesporné. Žalovaní počas konania svoj dlh voči žalobcovi uznali. Súd po preskúmaní zmluvy zistil, že tá obsahuje všetky náležitosti požadované zákonom o spotrebiteľských úveroch a tak sa poskytnutý úver nebude považovať za bezúročný a bez poplatkov. Nakoľko v konaní nebol predložený žiadny dôkaz, ktorý by preukazoval, že žalovaní si svoju povinnosť vrátiť poskytnutý úver riadne a včas splnili, súd žalobe žalobcu v rozsahu zaplatenia istiny vyhovel a uložil žalovaným povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 7.911,22 eur. Súd sa následne zaoberal nárokom žalobcu na zmluvný úrok 4,99% ročne zo sumy 7.262,74 eur od 01.07.2019 do zaplatenia. V prípade, že dôjde k splatnosti (mimoriadnej resp. predčasnej splatnosti) je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania, nie však už nové dohodnuté zmluvné úroky. Po vyhlásení splatnosti požaduje veriteľ peňažné prostriedky vrátiť v poskytnutej výške, teda nie je oprávnený požadovať aj zmluvne dohodnuté úroky. Tento názor vyplýva aj z ustálenej judikatúry (napr. rozhodnutie NS SR sp.zn. 4Obo 143/98). Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi stranami. Rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorazového zosplatenia úveru spočíva v tom, že veriteľ nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz. Splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne spláca, a teda vracia veriteľovi, za čo patrí veriteľovi úrok. Pri predčasnom (mimoriadnom) zosplatení vzniká veriteľovi nárok na jednorazové vrátenie požičanej sumy, čím odpadá obmedzenie jeho práva disponovať s ňou. Ak nastal (po zosplatení úveru) stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, ale je povinný zaplatiť úver jednorazovo, neexistuje dôvod na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu inak patrili za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. Jednorazovým zosplatením úveru vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru navýšenú o kapitalizované úroky ku ňu zosplatenia a počnúc prvým dňom omeškania vzniká nárok veriteľovi na úroky z omeškania. Vzhľadom na vyššie uvedené súd žalobcovi uplatnený zmluvný úrok 4,99% ročne zo sumy 7.262,74 eur od 01.07.2019 do zaplatenia nepriznal a v tejto časti žalobu zamietol. Vzhľadom k tomu, že je žalovaný so zaplatením dlžnej sumy v omeškaní, priznal súd žalobcovi popri istine aj zákonný úrok z omeškania podľa § 517 ods. 2 OZ, a to vo výške podľa § 3 nar. vl. č. 87/1995 Z.z.. Súd teda priznal žalobcovi úrok z omeškania vo výške 7.587,97 eur od 01.07.2019 do zaplatenia tak ako si ho uplatnil. O splatnosti prísúdenej sumy súd rozhodol podľa § 232 ods. 3 CSP. Na určenie dlhšej ako zákonnej lehoty na plnenie súd dôvod nezistil. O náhrade trov konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi priznal náhradu trov konania vo výške 100%, keďže žalobca mal vo veci úplný úspech.

2. Proti tomuto rozsudku v zamietajúcej výrokovej časti II. podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Žalobca namietal, že zmluva o úvere je absolútny obchod, a bez ohľadu na povahu účastníkov úverového vzťahu sa spravuje ust. Obchodného zákonníka. Žalobca poukázal na ust. § 497, § 502, § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka. Žalobca nesúhlasí s tvrdením súdu prvej inštancie, že k predčasnému splateniu došlo konaním veriteľa. Žalobca vyhlásil predčasnú splatnosť úveru, ale z dôvodu, že žalovaní svojím konaním porušili svoje povinnosti a prestali úver splácať riadne a včas. Priamo z ustanovení § 497 a § 502 Obchodného zákonníka vyplýva, že úrok z úveru je vlastne cena (odplata) za poskytnutie peňažných prostriedkov, a preto má dlžník zásadne platiť tento úrok za skutočnú dobu užívania, t. j. do doby skutočného vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov veriteľovi. Na druhej strane úrok z omeškania je sankcia za to, že dlžník je v omeškaní so splácaním peňažného záväzku z poskytnutého úveru. Žalobca bol toho názoru, že je potrebné rozlišovať tieto dva inštitúty. V danom prípade ide o značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech žalobcu ako veriteľa, nakoľko žalovaní sú neprimerane zvýhodňovaní voči veriteľovi a majú právo užívať peňažné prostriedky od žalobcu bezodplatne. Žalobca ďalej poukázal aj na samotný zákon č. 129/2010 Z. z., ktorý sám predpokladá platenie úrokov za úver až do samotného splatenia istiny, a to v ustanovení § 13 ods. 3 uvedeného

zákona. Žalobca tiež nesúhlasí s tvrdením súdu prvej inštancie o tom, že jeho názor o nepriznaní úroku za úver po splatnosti vyplýva z ustálenej judikatúry. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 30.07.2019, sp. zn. 6Cdo/113/2018, v ktorom sa uvádza, že cieľom úrokov z omeškania je sankcionovať nesplnenie svojej povinnosti dlžníkom splatiť úver v lehotách stanovených v zmluve, odradiť dlžníka od omeškania pri plnení jeho povinností a prípadne nahradiť veriteľovi škodu, ktorá mu vznikla z dôvodu omeškania s plnením peňažného záväzku, zatiaľ čo bežné úroky (úroky z poskytnutého úveru) majú naopak funkciu odplaty za poskytnutie peňažnej sumy zo strany veriteľa až do jej splatenia. Z týchto záverov tak podľa žalobcu vyplýva nielen záver o nároku na bežné úroky až do skutočného splatenia úveru, ale aj záver o možnosti kumulácie bežných úrokov a úrokov z omeškania. Žalobca ďalej poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach zo dňa 11.01.2018, sp. zn. 5Co/237/2017, Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 14Co/20/2017 zo dňa 14.06.2018, sp. zn. 11Co/67/2018 zo dňa 25.10.2018 a Krajského súdu v Nitre zo dňa 21.08.2018, sp. zn. 12Co/71/2017. Na základe uvedeného žalobca žiadal, aby odvolací súd napadnutý výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovaným uloží povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 4,99 %-tný úrok za úver ročne zo sumy 7.262,74 eur od 01.07.2019 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku a aby súd žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%.

3. Žalovaní 1/, 2/ sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadrili.

4. Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec v napadnutom rozsahu v zmysle § 379 a § 380 ods. 1 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, keď nebolo potrebné zopakovať ani doplniť dokazovanie a nevyžadoval to ani dôležitý verejný záujem v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej výrokovej zamietajúcej časti II. a výrokovej časti III. o náhrade trov konania podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť.

5. So zreteľom na obsah odvolania žalobcu, v odvolacom konaní bol preskúmaný výrok napadnutého rozsudku, ktorým bola žaloba zamietnutá (výrok II.), ako aj súvisiaci výrok o trovách konania (výrok III.), a preto výrok, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovie (výrok I.), ktorý odvolaním žalobca nenapadol, v odvolacom konaní preskúmaný nebol a ako taký nadobudol právoplatnosť.

6. Pokiaľ ide o zamietnutie žaloby v časti týkajúcej sa zmluvného úroku vo výške 4,99 % ročne zo sumy 7.262,74 eur od 01.07.2019 do zaplatenia, súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na tom právnom závere, že po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru žalobcovi neprináležia zmluvne dohodnuté úroky z úveru, ale len úroky z omeškania. Uviedol, že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria veriteľovi iba do splatnosti jeho dlhu, pretože po vyhlásení splatnosti úveru sa istina ďalej neúročí. Súd vychádzal z toho, že pri predčasnom (mimoriadnom) zosplatnení vzniká veriteľovi nárok na jednorazové vrátenie požičanej sumy, čím odpadá obmedzenie jeho práva disponovať s ňou, pričom argumentoval tým, že ak nastal (po zosplatnení úveru) stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, ale je povinný zaplatiť úver jednorazovo, neexistuje dôvod na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu inak patrili za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. Súd tak žalobcovi uplatnený zmluvný úrok 4,99% ročne zo sumy 7.262,74 eur od 01.07.2019 do zaplatenia nepriznal a žalobu v tejto časti zamietol.

7. Odvolací súd považuje tento právny názor súdu prvej inštancie za správny a stotožňuje sa aj s odôvodnením napadnutého rozsudku v celom rozsahu podľa § 387 ods. 2 CSP. Na zdôraznenie jeho správnosti a k odvolacím námietkam žalobcu uvádza nasledovné:

8. Uzavretý zmluvný vzťah medzi žalobcom a žalovanými 1/, 2/ na základe zmluvy o úvere zo dňa 15.11.2014 je potrebné, aj podľa názoru odvolacieho súdu, posudzovať ako spotrebiteľský zmluvný vzťah. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplýva, že predmetom spotrebiteľskej zmluvy o úvere bolo poskytnutie medziúveru vo výške 10.000,- Eur, pričom tento bol zúčtovaný z nasporenou sumou na účte stavebného sporenia, čím sa medziúver zmenil na stavebný úver vo výške 5.532,45 Eur. V uvedenej spotrebiteľskej zmluve v bode 10.17.3 bolo dohodnuté právo veriteľa požadovať zmluvný úrok až do zaplatenia celej pohľadávky. Vzhľadom k tomu, že žalovaní si neplnili svoju povinnosť vyplývajúcu z uzatvorenej zmluvy o úvere, napriek výzve nezaplatili omeškané splátky riadne a včas, žalobca ku dňu 22.01.2019 úver zosplatnil.

9. Odvolací súd má za to, že v predmetnej veci súd prvej inštancie správne uzavrel, že dohodnuté úroky (zmluvné úroky) z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu. V zhode s názorom súdu prvej inštancie, odvolací súd opakuje, že po zosplatnení úveru je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania a nie zmluvné úroky. Odvolací súd si je vedomý, že v súdnej praxi sa vyskytli aj iné názory, z ktorých bolo vyvodené, že veriteľ má nárok na úroky z peňažných prostriedkov aj za obdobie po vyhlásení okamžitej splatnosti úveru, ktoré vo svojom odvolaní uvádzal aj žalobca, no v danej veci je toho názoru, že je potrebné vychádzať z právneho názoru najvyšších súdnych autorít, ktoré uvedenú otázku v celom rozsahu posudzovali a nie iba z kontextu vytrhnutých viet žalobcom citovaných rozsudkov súdov rozhodujúcich v individuálnych podmienkach daného prípadu. Preto nie je možné si ani osvojiť názor prezentovaný žalobcom o tom, že mu patria zmluvné úroky aj po zosplatnení úveru.

10. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Obo 143/1998, publikovaného pod č R 59/98, podľa ktorého dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania (§ 369 Obchodného zákonníka). Aj keď sa jedná o staršie uznesenie Najvyššieho súdu SR, jeho závery sú stále aktuálne a potvrdzuje ich rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít, keď napr. Ústavný súd SR v uznesení č.k. IV. ÚS 476/2012-14, zo dňa 18.09.2012 takýto výklad považoval za ústavne akceptovateľný. Záver, že zmluvne dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok) je logický, pretože v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahu medzi stranami sporu.

11. Jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Vyhlásením predčasnej splatnosti vlastne veriteľ odopiera dlžníkovi predtým poskytnuté plnenie (požaduje jeho vrátenie), čím sa mení obsah záväzku. Pokiaľ dlžník už nie je oprávnený disponovať poskytnutými finančnými prostriedkami, neexistuje dôvod, aby sa tieto finančné prostriedky ďalej úročili, ako uviedol aj súd prvej inštancie. Pri vyhlásení predčasnej splatnosti úveru si veriteľ musí byť vedomý, že sa vzdáva potenciálneho budúceho zisku z úrokov výmenou za oprávnenie okamžite žiadať vrátenie istiny (a dovtedy vzniknutých úrokov) a prípadne následne toto plnenie aj vymáhať. Od chvíle, keď na (kvalifikované) omeškanie dlžníka reaguje veriteľ predčasným zosplatnením úveru, už nejde o plnenie práv a povinností z pôvodnej úverovej zmluvy, ale predčasným zosplatnením vzniká medzi veriteľom a dlžníkom nový (sankčný) právny vzťah, ktorého súčasťou okrem úrokov z omeškania je podstatné právo veriteľa požadovať (a v prípade neplnenia aj vymáhať) okamžité vrátenie celej istiny. Nejde teda v žiadnom prípade o zvýhodnenie dlžníka, ako tvrdil žalobca, naopak, dlžník sa (vinou vlastného neplnenia zmluvných podmienok a následnej reakcie veriteľa) ocitá vo veľmi nevýhodnej situácii, keď je povinný okamžite vrátiť celú istinu aj s úrokmi, ktoré vznikli do dňa zosplatnenia. Dlžník sa nezbavuje žiadnej povinnosti - aj naďalej je povinný vrátiť poskytnuté finančné prostriedky a aj dohodnutý úrok, len sa tento úrok ku dňu predčasnej splatnosti zafixuje a istina sa ďalej neúročí.

12. Odvolací súd preto uzavrel, že v predmetnej veci má žalobca nárok po zosplatnení len na úroky z omeškania a nie na dohodnuté zmluvné úroky, ako uviedol aj súd prvej inštancie.

13. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej výrokovej zamietajúcej časti II. a vo výrokovej časti III. o náhrade trov konania podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

14. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalovaní 1/, 2/ boli v konaní úspešní. Žalovaným 1/, 2/ však žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, a preto odvolací súd žalovaným nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

15. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).